Data publikacji

31.03.2023

Zasoby przyrodnicze

Powierzchnia gminy Po?czyn-Zdrój w oko?o 37% pokryta jest lasami, w których znaczn? cz??? stanowi? siedliska buka pomorskiego o wysokich walorach estetyczno-krajobrazowych. Powierzchnia lasów ogó?em w gminie Po?czyn-Zdrój wynosi 12 807,02 ha. Lasy w obr?bie gminy s? zawiadywane przez pi?? Nadle?nictw:

- Nadle?nictwo Po?czyn,
- Nadle?nictwo ?widwin,
- Nadle?nictwo Bia?ogard,
- Nadle?nictwo Czaplinek,
- Nadle?nictwo Tychowo.

Wed?ug danych otrzymanych od nadle?nictw dominuj?cym gatunkiem w drzewostanie gminy jest

sosna, ale wyst?puj? równie? buki, brzozy, d?by, ?wierki, olsze. Przewa?aj? drzewostany w wieku 41-60 lat. Jednak dominuj?cymi typami siedliskowymi lasów na terenie gminy Po?czyn-Zdrój s?: las ?wie?y, las mieszany ?wie?y oraz bór mieszany ?wie?y.

Rzeczywista szata ro?linna na terenie gminy Po?czyn-Zdrój reprezentowana jest przez:

• **Ro?linno?? wodn? i szuwarow?** – prymitywne zbiorowiska rz?s oraz ró?e zespo?y hydrofitów (rz?sa drobna i rdestnica). Zbiorowiska tworz? mozaik? p?atów ró?nej wielko?ci w strefie przybrze?nej jezior, stawów, ?ródpolnych oczek wodnych, starorzeczy, meandrów rzek. Najcenniejszym zespo?em ro?linno?ci jest zespó? lilii wodnych i grzybieni pó?nocnych. Gatunkami tworz?cymi zr?b ro?linno?ci tych fitocenoz s? nast?puj?ce gatunki chronione: grzybie? bia?y, gr??el ?ó?ty oraz grzybie? pó?nocny. W strefie przybrze?nej jezior pojawia si? ro?linno?? szuwarowa (szuwar trzcinowy, oczeretowy, pa?ki w?skolistnej, skrzypowy, tatarakowy, pa?ki szerokolistnej, manny mielec, zespó? strza?ki wodnej i je?og?ówki pojedynczej, kropid?a i rzepichy wodnej). Zbiorowiska szuwarowe zasiedlaj? równie? niekoszone ??ki i pastwiska (g?ównie w zag??bieniach terenu). Enklawy tych ekosystemów u?ytkowanych ekstensywnie reprezentowane s? g?ównie przez zespo?y ostro?enia warzywnego, rdestu w??ownika, situ rozpierzch?ego, pastwiska ?mia?kowe, ??ki sitowo-trz??licowe oraz zbiorowiska zio?oro?lowe wysokich bylin dwuli?ciennych z dominacj? wi?zówki b?otnej.

• **Ro?linno?? ciep?olubn?** – zbiorowiska zasiedlaj?ce siedliska antropogeniczne, przede wszystkim od?ogi porolne, skarpy przydro?ne, grunty przeznaczone do zalesienia.

• **Ro?linno?? ekosystemów torfowiskowych** – w dolinach rzecznych i rynnach glacjalnych wytworzy?y si? ekosystemy torfowisk niskich, które porastane s? w g?ównej mierze przez ro?linno?? ??kow? (zespo?y: rdestowo-ostro?eniowy, podmok?ych ??k sitowia le?nego, szuwarów mózgowych, ??k zio?oro?lowych). Na obszarach nieb?d?cych pod wp?ywem antropopresji wykszta?ci?y si? inicjalne stadia olszyn i ?ozowisk. Obszary o wysokim poziomie wód gruntowych porastaj? g?ównie szuwary turzycowe (turzyca b?otna i zaostrzona). Bardzo cennym elementem flory torfowiskowej s? torfowiska mszarne przej?ciowe i wysokie. Charakterystycznymi dla nich zbiorowiskami jest ro?linno?? mokrych wrzosowisk i torfowisk wysokich na kwa?nych oligo- i dystroficznych siedliskach, torfowisk przej?ciowych oraz acydofilne oligo- i mezotroficzne zbiorowiska z przewag? szpilkowych gatunków drzewiastych, krzewinek i mezofilnych mszaków.

• **Ro?linno?? ekosystemów le?nych** – podstawowe siedliska lasów tworz? las mieszany ?wie?y i bór mieszany ?wie?y oraz las ?wie?y. Zbiorowiska ro?linne reprezentowane s? przede wszystkim przez zespo?y olszy czarnej mezo i eutroficznych lasów li?ciastych zrzucaj?cych li?cie na zim?, acydofilnych, oligo- i mezotroficznych lasów li?ciastych z przewag? d?bów oraz acydofilnych, oligo- i mezotroficznych zbiorowisk z przewag? szpilkowych gatunków drzewiastych, krzewinek i mezofilnych mszaków. Cz?sto wyst?puj?cymi zbiorowiskami s? zaro?la wierzbowe i bagienne lasy olszowe. Morfologicznie, teren sprzyja wyst?powaniu ??gów jesionowo-olszowych i jesionowo-wi?zowych. Na terenie gminy cz?ste s? równie? le?ne enklawy mieszanych lasów d?bowo-bukowych z udzia?em d?bu bezszypu?kowego, klonu jaworu, domieszk? sosny i sporadycznie ?wierku. Na terenie rezerwatu „Dolina Pi?ciu Jezior” oraz w innych cz??ciach gminy wyst?puj? starodrzewy bukowe z niewielk? domieszk? d?bów. Lasy gospodarcze to przede wszystkim bory sosnowe i zlokalizowane s? g?ównie z pó?nocno wschodniej cz??ci gminy. Na mszarach pojawia si? zbiorowisko brzeziny bagiennej. Lasy brzozowe wyst?puj? jako niewielkie p?aty w kompleksach torfowisk mszarnych. Niewielkie powierzchniowo p?aty, wyró?niaj?ce si? obecno?ci? dorodnych d?bów szypu?kowych i okaza?ych grabów tworzy las d?bowo-grabowy.

Znaczna cz??? obszaru Gminy Po?czyn-Zdrój obj?ta jest ochron? prawn? wynikaj?c? z ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, a tak?e ustaw? o ochronie przyrody.

Ochrona przyrody oznacza ochron? warto?ci ekologicznych, naukowych, dydaktycznych, estetycznych oraz cech stanowi?cych o to?samo?ci przyrodniczej regionu. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2015.1651 j.t. z dnia 2015.10.20)

elementami ?rodowiska obj?tymi ochron? na podstawie w/w ustawy s? nast?puj?ce formy ochrony przyrody:

- parki narodowe,
- rezerwaty przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- u?ytki ekologiczne,
- zespo?y przyrodniczo – krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa ro?lin, zwierz?t i grzybów.

Rezerwaty przyrody

W?ród obszarów chronionych wymieni? mo?na dwa rezerwaty przyrody:

• **Dolina Pi?ciu Jezior o powierzchni - rezerwat krajobrazowy 230 ha, po?o?ony w Drawskim Parku Krajobrazowym, w obszarze chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie", obszaru specjalnej ochrony ptaków (OSO) Ostoja Drawska (PLB 320019) oraz na specjalnym obszarze ochrony siedlisk (SOO) Jeziora Czaplineckie (PLH 320039)**. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu ?ród?owego rzeki Drawy, z buczyn? pomorsk?, torfowiskami niskimi i zbiorowiskami ro?linno?ci wodnej, z licznymi stanowiskami rzadkich ro?lin chronionych, takich jak: gr??el ?ó?ty (Nuphar lutea), grzybie? bia?y (Nymphaea alba), wawrzynek wilcze?yko (Daphne mezereum), kuku?ka szerokolistna (Dactylorhiza majalis), nasi??rza? pospolity (Ophioglossum vulgatum), przytulia wonna (Galium odoratum), przylaszczka pospolita (Hepatica nobilis).

• **Torfowisko Toporzyk** – rezerwat torfowiskowy, o powierzchni 43 ha. Rezerwat po?o?ony w otulinie Drawskiego Parku Krajobrazowego, w otoczeniu gruntów rolnych i nieu?ytków. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie torfowiska wysokiego i przej?ciowego wraz z reliktowymi zbiorowiskami ro?linnymi, zw?aszcza mszaru wrzo?cowego (Erico-Sphagnetum magellanici), brzeziny bagiennej (Vaccinio uliginosi-Betuletum), boru bagiennego (Vaccinio uliginosi-Pinetum), ?ozowisko (Salicetum pentandro-cinereae), olsu torfowcowego (Sphagno squarrosi-Alnetum), kwa?nej buczyny ni?owej (Luzulo pilosae-Fagetum), ?yznej buczyny ni?owej (Galio odorati-Fagetum), gr?du subatlantyckiego (Stellario holosteae-Carpinetum betuli).

Park Krajobrazowy

Kolejn? form? ochrony, która obejmuje teren gminy jest **Drawski Park Krajobrazowy** wraz z otulin?, o ??cznej powierzchni 9059 ha. Zosta? on utworzony 24 kwietnia 1979 roku, w celu ochrony najcenniejszego pod wzgl?dem przyrodniczym, kulturowym, historycznym i krajobrazowym fragmentu Pojezierza Drawskiego. Po?o?ony jest on na obszarze sze?ciu gmin, pomi?dzy miejscowo?ciami: Po?czyn Zdrój, ?ubowo, Czaplinek i Z?ocieniec.

Najbardziej istotnym elementem wp?ywaj?cym na krajobraz Parku jest ukszta?towanie terenu, b?d?ce wynikiem dzia?alno?ci lodowca, g?ównie zlodowacenia ba?tyckiego. W pó?nocnej cz??ci parku wyst?puj? wa?y moreny czo?owej, cz?sto poprzecinane licznymi jarami, za? po?udniowa cz??? odznacza si? ?agodniejsz? konfiguracj? i obfituje w jeziora. Na walory przyrodnicze parku sk?adaj? si? ponadto: wyst?powanie wielu jezior, licznych rzek, ma?ych potoków, ?ródlisk, mokrade?, torfowisk i lasów, bogactwo ekosystemów w niewielkim stopniu przekszta?conych przez cz?owieka oraz wyst?powanie wielu rzadko spotkanych gatunków ro?lin i zwierz?t.

Park odznacza si? tak?e bogactwem szaty ro?linnej i ?wiata zwierz?cego. W jego florze spotyka si? gatunki charakterystyczne dla ro?linno?ci atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej i po?udniowej. Stwierdzono wyst?powanie ponad 40 gatunków obj?tych ochron? prawn?, m. in.: wawrzynka wilcze?yko (Daphne mezereum), rosiczki okr?g?olistnej (Drosera rotundifolia), po?redniej (Drosera intermedia) i d?ugolistnej (Drosera anglica), storczyka plamistego (Dactylorhiza maculata) , krwistego (Dactylorhiza incarnata), szerokolistnego (Dactylorhiza majalis) i Traunsteinera (Dactylorhiza

traunsteineri), paprotki zwyczajnej (Polypodium vulgare), wiciokrzewu pomorskiego (Lonicera periclymenum), lilii z?otog?ów (Lilium martagon) i kopytnika pospolitego (Asarum europaeum). Du?e zró?nicowanie biotopów Parku stwarza dogodne warunki dla wielu gatunków zwierz?t. W jeziorach i rzekach wyst?puje przesz?o 30 gatunków ryb. Obszary wodne i przywodne sprzyjaj? bytowaniu i gnie?d?eniu si? wielu gatunków ptaków, szczególnie wodno-b?otnych. Spotyka si? tu cz?sto: ?ab?dzie, perkozy, kaczki, ?urawie, czaple i kormorany. Rozleg?e kompleksy le?ne s? ostoj? dla ptaków drapie?nych, m. in. bielika, kani rudej i orlika krzykliwego. Spo?ród ssaków, na terenie Drawskiego Parku Krajobrazowego licznie wyst?puje bóbr.
Na terenie gminy Po?czyn-Zdrój Drawski Park Krajobrazowy zajmuje 90,88km2 (ok. 31,14%), natomiast jego otulina 34,69 km2 (11,89%). Park wraz z otulin? ??cznie na terenie gminy Po?czyn-Zdrój zajmuje 43,03% powierzchni gminy.

W struktur? ochronn? Drawskiego Parku Krajobrazowego wchodz?cego w zakres gminnego Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (GESOCh), zalicza si? 7 zespo?ów przyrodniczo-krajobrazowych:

1.„Dolina D?bnicy” – obejmuje cz??ciowo obszar gminy (w ramach projektu GESOCh zosta? on powi?kszony o dolny odcinek D?bnicy, który znajduje si? poza DPK),
2.„Dolina Bliskiej Strugi” – w ca?o?ci znajduj?cy si? w obr?bie gminy,
3.„Dolina Pi?ciu Jezior” – cz??ciowo znajduj?cy si? na terenie gminy,
4.„Dolina Wogry” – w ca?o?ci znajduj?cy si? w obr?bie gminy,
5.„Wzgórza Czarnkowieckie” – nieomal w ca?o?ci znajduje si? w gminie,
6.„Dolina Górnego Rakonu” – niewielka cz??? znajduje si? na terenie gminy,
7.„Jezioro Siecino” – niewielka cz??? znajduje si? na terenie gminy.

Obszar Chronionego Krajobrazu

Gmina znajduje si? równie? na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Pojezierze Drawskie" o powierzchni ??cznej 68450 ha. Celem, dla którego utworzono obszar chroniony jest ochrona krajobrazu i walorów naturalnego Pojezierza Drawskiego i okolic. Cz??? obszaru przebiega przez tereny Drawskiego Parku Krajobrazowego. Teren OChK charakteryzuje si? rze?ba polodowcow?, z malowniczo po?o?onymi akwenami wodnymi – jeziorami i ciekami lez?cymi w dolinach i zag??bieniach terenu.

Obszary Natura 2000

Gmina znajduje si? w obr?bie trzech obszarów Natura 2000 jakimi s?:

• **Dorzecze Pars?ty PLH320007 (3771 ha)** – obszar obejmuje dorzecze rzeki Pars?ty. Dolina Pars?ty jest szczególnie cenn? ostoj? ze wzgl?du na wyst?powanie tu zró?nicowanych typów siedlisk i znaczne bogactwo ?wiata ro?lin i zwierz?t. W efekcie przedmiotem ochrony jest 25 rodzajów stwierdzonych tu siedlisk przyrodniczych oraz 11 gatunków ssaków, p?azów, ryb i owadów. Siedliska pokrywaj? ponad 50% powierzchni obszaru. Najwi?kszy obszar pokrywaj? siedliska takie jak: ??gi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, kwa?ne buczyny, gr?d subatlantycki, pomorski kwa?ny las brzozowo-d?bowy, torfowiska zasadowe o charakterze m?ak, turzycowisk i mechowisk, ?wie?e ??ki u?ytkowane ekstensywnie.
• **Jeziora Czaplineckie PLH320039 (1282 ha)** - Ostoja jest unikalnym obszarem, wyró?niaj?cym si? bogactwem i ró?norodno?ci? flory i fauny (m.in.: 750 gatunków ro?lin naczyniowych, w tym 42 obj?te ochron? gatunkow?; 274 gatunków mszaków, w tym 30 uznanych za zagro?one w Polsce; 36 gatunków ryb i 1 gatunek kr?g?oustych, w tym 5 gatunków obj?tych ochron? prawn?; 12 gatunków p?azów, 5 gatunków gadów, 41 gatunków ssaków, 148 gatunków ptaków l?gowych) oraz siedlisk przyrodniczych (18) i gatunków (9) z za??cznika I i II Dyrektywy Siedliskowej. Ostoja s?siaduje z obszarem „Dorzecze Pars?ty” PLH320007 oraz pokrywa si? z obszarem „Ostoja Drawska” PLB320019.
• **Ostoja Drawska PLB320019 (20393 ha)** – posiada du?e zró?nicowanie w rze?bie terenu, które powsta?o w wyniku dzia?alno?ci l?dolodu w czasie ostatniego zlodowacenia ba?tyckiego. W wyniku tego powsta?y mi?dzy innymi: wa?y moreny czo?owej, ozy, liczne jary, doliny rzek, jeziora rynnowe i

wytopiskowe. Mo?na tu tak?e zobaczy? liczne w?wozy, parowy, bezodp?ywowe zbiorniki wodne, bagna i torfowiska. Do bardzo warto?ciowych zbiorowisk obszaru nale?? torfowiska, szczególnie wysokie, wyst?puj?ce na wododzia?ach oraz torfowiska przej?ciowe. Oprócz bogactwa form geomorfologicznych ostoja charakteryzuje si? tak?e ró?norodno?ci? flory i fauny. Spotyka si? tu gatunki charakterystyczne dla ro?linno?ci atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej oraz ciep?olubne. Obszar jest bogaty w gatunki mchów.
Znaczna cz??? terenu jest u?ytkowana rolniczo.

Poni?ej przedstawiono gatunki flory obj?te ochron? wed?ug inwentaryzacji przyrodniczej na terenie Gminy Po?czyn-Zdrój wykonanej w latach 2001/2002.

• Ochrona ?cis?a:
- lilia z?otog?ów Lilium martagon,
- rosiczka d?ugolistna Drosera anglica
- rosiczka okr?g?olistna Drosera rotundifolia,
- rosiczka po?rednia Drosera intermedia,
- wrzosiec bagienny Erica tetralix.

• Ochrona cz??ciowa:
- bagno zwyczajne Ledum palustre,
- bobrek trójlistny Menyanthes trifoliata,
- cis pospolity Taxus baccata,
- drabik Climacium dendroides,
- grzybie? bia?y Nymphaea alba,
- grzybie? pó?nocny Nymphaea candida ,
- kocanki piaskowe Helichrysum arenarium,
- kruszczyk szerokolistny Epipactis helleborine,
- listeria jajowata Listera ovata,
- naparstnica purpurowa Digitalis purpurea,
- p?onnik pospolity Polytrichum commune,
- podgrzybek paso?ytniczy Pseudoboletus parasiticus,
- podkolan bia?y Platanthera bifolia,
- podkolan zielonawy Platanthera chlorantha,
- próchniczek Aulacomnium,
- rokitnik zwyczajny Hippophae rhamnoides,
- storczyk szerokolistny Dactylorhiza majalis,
- tojad pstry Aconitum variegatum ,
- torfowiec Sphagnum,
- wawrzynek wilcze?yko Daphne mezereum,
- wid?ak ja?owcowaty Lycopodium annotinum,
- wid?ak wroniec Huperzia selago,
- wil?yna ciernista Ononis spinosa.

W gminie Po?czyn-Zdrój znajduj? si? równie? liczne u?ytki ekologiczne

Bior?c pod uwag? podzia? fizyczno-geograficzny Polski (Kondracki, 2002. Geografia regionalna Polski), omawiany teren okre?laj? nast?puj?ce jednostki:
- Megaregion: Pozaalpejska Europa ?rodkowa,
- Prowincja: Ni? ?rodkowoeuropejski,
- Podprowincja: Pobrze?a Po?udniowoba?tyckie,
- Makroregion: Pojezierze Po?udniowoba?tyckie,
- Mezoregiony: Pojezierze Drawskie, Wysoczyzna ?obeska, Równina Bia?ogardzka

Analizuj?c geomorfologi? na terenie Gminy Po?czyn-Zdrój zasadnicze znaczenie w ukszta?towaniu krajobrazu maj? utwory czwartorz?dowe. Powierzchnia podczwartorz?dowa jest tak?e znacznie

zró?nicowana pod wzgl?dem rze?by i wysoko?ci. Na skutek zlodowace? utworów trzeciorz?dowych zosta?a pokryta naniesionymi utworami piaszczysto-gliniastymi. Na terenie gminy pozosta? garb odpowiadaj?cy najwy?szym wzniesieniom w po?udniowej cz??ci gminy, który powsta? w wyniku postoju l?dolodu fazy pomorskiej zlodowacenia ba?tyckiego.
Terenem zdecydowanie dominuj?cym w krajobrazie jest wysoczyzna czo?owo-morenowa oraz Wysoczyzna Po?czy?ska, zwana „Szwajcari? Po?czy?sk?”. Obejmuje obszar po?o?ony g?ównie na wysoko?ciach 180-220 m n.p.m. G??bokie doliny rzeczne powsta?e w cz??ci jego rynny subglacjalnej lub pradoliny, podzieli?y wysoczyzn? na trzy mniejsze jednostki przestrzenne: p?askowy? zachodni, p?askowy? ?rodkowy i p?askowy? wschodni. Od strony pó?nocnej, poni?ej wysoczyzny czo?owo-morenowej na wysoko?? 100-150 m n.p.m. wyst?puje morena denna podzielona przez doliny i pradoliny na odr?bne p?aty wysoczyznowe.

Ruch rowerowy w gminie Po?czyn-Zdrój, to przede wszystkim ruch osób poruszaj?cych si? rowerem w celach rekreacyjnych lub traktuj?cych rower jako ?rodek transportu umo?liwiaj?cy dotarcie do celu podró?y. Przez gmin? przebiega Greenway Naszyjnik Pó?nocy (oznakowanie zielone), a tak?e Dolina Pi?ciu Jezior (oznaczenie niebieskie), Górna D?bica (oznaczenie ?ó?te), Pradolina D?bicy (oznaczenie niebieskie), Szlak Zwini?tych Torów (oznaczenie zielone) oraz Szwajcaria Po?czy?ska (oznaczenie czerwone). Obecnie na terenie gminy Po?czyn-Zdrój znajduje si? 100 km ?cie?ek rowerowych.

?ród?o: https://cycling.waymarkedtrails.org

?ród?o tekstu:,, Program Ochrony ?rodowiska dla Gminy Po?czyn-Zdrój na lata 2017-2020 z perspektyw? do roku 2024’’

Zdj?cia: Adam S?abkowski

- Udost?pnij

- Drukuj
- PDF